

Påverkansanalys för spång i Näsbyviken

Inventering av vattenmiljöer och bedömning av påverkan på fågel och naturvärden

24 oktober 2025
Slutversion

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Beställning: Täby kommun
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 24 oktober 2025
Uppdragsansvarig: Fredrik Engdahl
Medverkande: Fingal Gyllang, Mandus Wester, Ellen Bergenfeldt
Intern granskning av rapport: Ulrika Hamrén 2025-09-30
Foton: Om inget annat anges: Fredrik Engdahl
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 11204
Bild på framsidan: Havsnejas påträffad i Näsbyviken

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund och syfte	3
Beskrivning föreslagen spång	4
Tidigare inventeringar och utredningar	5
Metodik	6
Inventering av fågel	6
Inventering av vattenmiljöer	6
Osäkerhet i bedömningen	6
Resultat	7
Inventering av fågel	7
Inventering av vattenmiljöer	8
Skyddade arter	12
Påverkansbedömning	16
Fåglar	17
Övriga skyddade arter	19
Fisk	20
Vattenväxter	22
Åtgärder	23
Åtgärder för fågel	23
Åtgärder för fladdermöss	24
Åtgärder för groddjur	24
Åtgärder för vattenmiljön	24
Referenser	25

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Täby kommun genomfört en påverkansbedömning för en ny spång i Näsbyviken, Täby kommun. Uppdraget syftar till att utreda hur en ny spång i viken kan påverka ekologi och arter samt bedöma föreslagna kompensationsåtgärder på platsen.

Underlag har utgjorts av både inventeringar som genomfördes under 2025 (fågel och vattenmiljöer) och befintligt underlag i form av tidigare fågel- och fladdermusinventeringar, naturvärdesinventering och PM om skyddade arter. För bedömning av påverkan från ny spång har föreslagen dragning från kommunen används.

Störst risk för påverkan gäller sävsparv och rörsångare, som båda är naturvårdsrelevanta fågelarter som bedöms häcka i vassområdet. Risk för påverkan på fladdermöss kan minimeras om inga träd fälls och belysning begränsas. Risk för påverkan på fisk och vattenvegetation bedöms vara liten.

Fåglar

Liten risk för fragmentering av vassbältet och påverkan på de naturvårdsrelevanta arterna sävsparv och rörsångare. Något större risk för påverkan på häckande sjöfåglar (ej naturvårds-relevanta arter). Skyddsåtgärder som diskuteras är att undvika avverkning, markarbeten och röjning under fåglarnas häckningstid, att anlägga spången mellan september–februari, att bevara träd och buskar samt att spara liggande och stående död ved i hela området. Om spången anläggs med räcken behövs ej klippning på sidan vilket sparar större areal vass.

Fladdermöss och groddjur

Liten risk för påverkan på fladdermöss om belysning kan undvikas/anpassas och träd ej fälls. Skyddsåtgärder inkluderar att inte introducera nya ljuskällor som genererar starkare ljus än vad som råder nu utmed parkstråket och vattnet där fladdermöss förekommer. Därför är rekommendationen att belysning ska undvikas på själva spången. Om det mot förmodan blir aktuellt att ta ner träd kan en åtgärd vara att sätta upp fladdermussholkar. För groddjuren bedöms risken för påverkan bli mycket liten om belysning kan undvikas/anpassas.

Fisk och vattenväxter

Liten risk för påverkan på eventuell gäddlek inne i vassen. Lek för abborre och mörtfiskar bör ej påverkas. Mycket liten risk för påverkan på vattenväxter om spången anläggs upphöjd från vattnet. Skyddsåtgärder handlar främst om att undvika grumling genom att ej schakta rotfilt i vassen och använda siltgardin. □

Inledning

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Täby kommun genomfört en påverkansbedömning för en ny spång i Näsbyviken, Täby kommun. Uppdraget syftar till att utreda hur föreslagen spång i Näsbyviken kan påverka ekologi och arter samt bedöma om kompensationsåtgärder i vassmiljöerna på platsen är möjliga. Fokusområdet för utredningen ligger i den norra delen av Näsbyviken (Figur 1). Målet är att denna utredning ska kunna utgöra underlag för vidare arbete med spång, exempelvis för utformning och miljöbedömning.

Figur 1. Kartan visar inventeringsområdets läge och utbredning. Området inkluderar delvis trädbevuxet vassområde och vattenmiljöer i Näsbyvikens inre del.

Med utgångspunkt i befintligt underlag och utifrån fältbesök 2025 bedöms påverkan från den planerade spången på förekommande arter och ekologi på platsen. Följande aspekter ligger särskilt i fokus för utredningen:

- Fåglar: Det är sedan tidigare exempelvis känt att sävsparv häckar i vassområdet. Kan spången påverka förekommande arter av fågel?
- Vattenvegetation: Vilka arter förekommer och kan spången påverka utbredning eller artsammansättning?
- Fisk: Finns det livsmiljöer för fisk i vattenområdet? Hur påverkas exempelvis rovfisk som gädda, abborre och gös och eventuell lek för dessa arter?

- Kompensationsåtgärder: Kan eventuell påverkan från spången kompenseras genom att klippa upp kanaler bredvid spången där den går genom vassen eller genom att skapa en blå bård?
- Artskydd: Påverkas någon art som ingår i artskyddsförordningen av den föreslagna spången?
- Alternativ placering eller utformning: Kan en alternativ dragning eller utformning av spången medföra mindre påverkan?

Uppdragsansvarig för projektet har varit Fredrik Engdahl och kvalitetsgranskare Ulrika Hamrén. Fågelinventering och bedömningar av påverkan på fågel har genomförts av Fingal Gyllang. Inventering av vattenmiljöer genomfördes av Fredrik Engdahl och Ellen Bergenfeldt. Påverkansbedömning för vattenmiljöer har genomförts av Fredrik Engdahl. I arbetet har också Mandus Wester deltagit med GIS-arbete och rapport. Uppdraget har genomförts under perioden mars–september 2025.

Beskrivning föreslagen spång

Utformningen av spången är i ett tidigt skede och det finns inga detaljerade handlingar som beskriver den. Enkelt kan sägas att den troligtvis blir en pålad träkonstruktion med räcken på båda sidor som blir upphöjd från vattenytan (se exempel på liknande konstruktion i annat område i Figur 2). Planen är att spången ska ansluta till hamnområdet vid Näsbyvikens båtsällskap i väster och till befintliga stråk i öster (se karta i Figur 10). Spången behöver anläggas utanför byggnadsminnet för Näsby slott (se *Påverkansbedömning*).

Figur 2. Exempel på hur en spång skulle kunna utformas. Ett trädäck med räcken, upphöjd från vattenytan, grundad med pålar. Bilden är från Ekolsnäs i Uppsala.

Tidigare inventeringar och utredningar

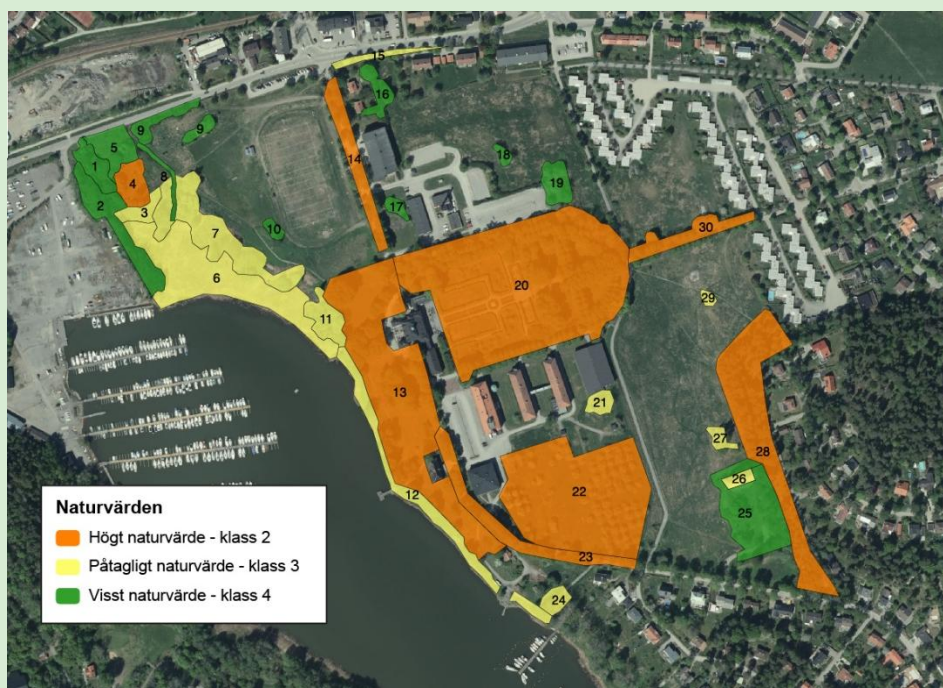
Under 2018 gjordes en fågelinventering i områdena kring Näsby slott (Ekologigruppen 2018) som inkluderade vassområdet vid Näsbyviken. Vid den inventeringen bedömdes stare och sävsparv utgöra säkra häckningar inom området, där sävsparv nyttjar vassområdet. Se rapport för fågelinventeringen 2025 för ytterligare information från inventeringen 2018.

Under 2017 togs ett PM fram som beskrev förekommande skyddade arter i områdena vid Näsby slott och eventuell påverkan på dessa från detaljplan i området (Ekologigruppen 2017a).

Under 2017 genomfördes en fladdermusinventering i områdena kring Näsby slott (Ekologigruppen 2017b). I områdena direkt norr om vassbältet påträffades dvärgpipistrell och nordfladdermus, och direkt öster om fokusområdet noterades vattenfladdermus, större brunfladdermus, dvärgpipistrell och nordfladdermus.

Under 2016 genomfördes en naturvärdesinventering i landområdena kring Näsby slott (Ekologigruppen 2016a), inklusive aktuellt område vid Näsbyviken. Områdena vid vassbältet bedömdes hysa påtagligt naturvärde (klass 3) och längst i väster klassades en smal remsa strandskog till visst naturvärde (se karta i Figur 3). Vassområdets värden kopplas främst till värde för fågel.

Under 2016 genomfördes en naturvärdesinventering i vattenområdena i östra delen av Näsbyviken (Ekologigruppen 2016b). Området närmast vassbältet klassades till högt naturvärde (klass 2, se karta i Figur 4). Bedömningen grundar sig främst på värden för fisk och fågel samt riklig förekomst av växtlighet.

Figur 3. Naturvärden för landområden klassade vid inventering 2016.

Figur 4. Naturvärden för vattenområden klassade vid inventering 2016.

Metodik

Inventering av fågel

Fågelinventeringen genomfördes under våren 2025 enligt standardiserad metodik. Metod och resultat för inventeringen beskrivs i en separat rapport: *Inventering av fågel i Näsbyviken* (Ekologigruppen 2025).

Inventering av vattenmiljöer

Inventering av vattenmiljöer utfördes av Fredrik Engdahl och Ellen Bergenfeldt den 3 september 2025. Bottenmiljön provtogs från båt med luther-räfsa och bottenkratta för att samla in information om djup, bottenstrukt, vattenvegetation och till viss del stormusslor. Undersökning av bottenmiljön kompletterades med snorkling.

Osäkerhet i bedömningen

Vid en inventering av detta slag finns det alltid risk att enstaka förekomster av arter inte hittas. Fågel har inventerats 2018 och 2025, och det finns omfattande rapporter på artportalen. Vattenmiljöerna har inventerats 2016 och 2025. Tillsammans bedöms dessa underlag vara tillräckliga för bedömning av påverkan från planerad spång. Vi bedömer att underlagen uppfyller kunskapskravet i Miljöbalken.

Resultat

Inventering av fågel

Resultaten från fågelinventeringen indikerar trolig häckning för sävsparv (rödlistad som NT, nära hotad, se bild i Figur 5) och rörsångare (NT) i vassområdet (se faktaruta om rödlistan och dess kategorier nedan). Vidare har arterna björktrast (NT), grönfink (EN, starkt hotad), stjärtmes och svartvit flugsnappare (NT) noterats med möjlig häckning, men ej specifikt i vassområdet. Utöver dessa arter har även följande arter noterats som födosökande eller med nyttjande av området på annat sätt, men där häckning ej är trolig eller ej kunnat konstateras: brunand (EN), drillsnäppa (NT), entita (NT), fiskmå (NT), fisktärna, gråkråka (NT), gråtrut (VU), gröngöling, havstrut (VU), mindre hackspett (NT), hussvala (VU), rödvingetrast (NT), skrattmå (NT), skrântärna (NT), smådopping (NT), strandskata (NT), ärtsångare (NT), tornseglare (EN).

Fågelfaunan bedömdes inte ha förändrats nämnvärt under de sju år som passerat. Sävsparv häckade 2018, liksom även 2025. Detsamma gäller för rörsångare som i princip är årligt förekommande i områdets vassmiljöer. Vattenmiljöerna längst in i viken utgör lämpliga häcknings- och födosökmiljöer för flera andfåglar. Måsar, tärnor och trutar födosöker i de grunda vikarna. Sedan inventeringen 2018 genomfördes har ny bebyggelse tillkommit på flera platser i slottsparken, vilket sannolikt medfört en ökad mängd människor som rör sig i området, och med det en viss ökad störning. Dock bedöms inventeringsområdet som ingår i denna utredning vara mer eller mindre opåverkat.

Rödlistan

Den svenska rödlistan utarbetas av ArtDatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020 (SLU ArtDatabanken 2020). Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad och (DD) kunskapsbrist. För arter i kategorierna CR, EN och VU används samlingsbrevet hotade arter.

Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC).

Figur 5. Sävsparr. Foto: Magnus Nilsson.

Inventering av vattenmiljöer

Näsbyviken är en grund, långsmal havsvik, till stor del skyddad från vind. Viken är belägen sydöst om Täby tätort vid Näsby slott. I västra delen av vikens innersta område finns en småbåtshamn med ca 600 bryggplatser och tillhörande uppställningsplatser på land. De östra delarna av viken (där inventeringsområdet ligger) är mera naturligt med ett brett vassbälte i norr och grunda bottnar utanför (se Figur 7 och Figur 8). Vassbältet varierar i bredd mellan ca 40 meter i områdets östra del och 80 meter i väster. Innanför vassen växer utspridda träd av triviallöf som i tidigare naturvärdesinventering benämndes som strandskog.

Djupet inom inventeringsområdet varierar mellan ca 1 meter vid vassbältets kant och ca 2–2,5 meter i de södra delarna. Där vassens rotfilt tar slut mot djupare vatten bildas på vissa platser en kant på ca en halvmetr ner till mjuk botten utanför. Bottensubstratet är i huvudsak mjukt med lera eller silt och stora mängder både fin- och grovdetritus (dött organiskt material). Vid fältbesöket var siktdjupet 1,2 meter vilket är mycket begränsat. Vattnet var grumligt med stora mängder alger, både i vattenmassan och påväxande på vattenväxterna på botten. Enligt hamnchefen har det varit ovanligt mycket alger i år, både flytande på ytan och i vattenmassan.

Vattenväxter

Vid inventeringen påträffades nio arter av bottenväxande vattenväxter (se Tabell 1). Hornsärv och havsnajas dominerade och växte i mosaikartade bestånd i hela området. Utöver dessa fanns axslinga, ålnate, borstnate, korsandmat och någon art av möja i betydligt mindre utbredning. Generellt var växtligheten riklig men inte heltäckande. Vattenväxter förekom knappt alls inom själva vassbältet. Vid inventeringen 2016 påträffades ytterligare fem arter av växter som ej noterades 2025 (se Tabell 2). Den inventeringen gjordes dock i ett större område, så det är oklart vilka arter som noterades inom 2025 års område.

Figur 6. Några av de vattenväxter som förekommer i Näsbyviken. Till vänster: hornsärv. Till höger övre: borstnate. Till höger nedre: havsnajas.

Värden för fisk

Grunda, vågskyddade vikar är en hotad miljö i svenska havsområden särskilt värdefulla som lek- och uppväxtmiljöer för fisk. Förhållandena i Näsbyvikens inre skyddade del med en hel del vattenvegetation och vass talar starkt för att både mört och abborre leker (fortplantar sig) här. Under inventeringen 2016 noterades även braxenlek vilket indikerar att även andra karpfiskar som mört, sarv, braxen, björkna, ruda, sutare med liknande preferenser kan leka i området. För gädda bedöms det finnas vissa förutsättningar för lek i det södervända grunda vassområdet under den tidiga våren. Dessa delar har tidigare också pekats ut som möjliga uppväxtområden för gädda (data från det så kallade Balance projektet, inom vilket lek- och uppväxtområden för flera fiskarter modellerades i GIS, se Länsstyrelsen i Stockholms län 2007). För gös är lek däremot mindre sannolik i Näsbyviken. Detta beror främst på att bottensubstratet inte erbjuder de förhållanden som arten kräver för sin reproduktion. De yttre delarna av viken (utanför inventeringsområdet) har tidigare pekats ut som möjliga uppväxtområden för gös (Balance data).

10

Påverkansanalys för spång i
Näsbyviken
Slutversion
24 oktober 2025

Figur 7. Vattenmiljöer utanför vassbälte, västra delarna.

Figur 8. Vattenmiljöer utanför vassbälte, östra delen.

Tabell 1. Påträffade arter av vattenväxter vid inventeringen 2025. Obestämd möja är troligtvis sköldmöja eller vitstjälksmöja. Arterna kan vara svåra att skilja åt om plantan är liten och saknar blommor.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Signalvärde	Förekomst
Havsnajas	<i>Najas marina</i>	Påtagligt	Riklig
Hornsärv	<i>Ceratophyllum demersum</i>	Visst	Riklig
Ålnate	<i>Potamogeton natans</i>	Visst	Viss
Borstnate	<i>Stuckenia pectinata</i>	Visst	Viss
Sköldmöja/ vitstjälksmöja	<i>Ranunculus peltatus</i>	Påtagligt	Viss
Axslinga	<i>Myriophyllum spicatum</i>	Visst	Sparsam
Smal vattenpest	<i>Elodea nutalii</i>	Starkt negativt	Sparsam
Korsandmat	<i>Lemna trisulca</i>	Visst	Sparsam
Gräsnate	<i>Potamogeton gramineus</i>	Påtagligt	Enstaka

Tabell 2. Arter av vattenväxter som påträffades vid inventeringen 2016 men ej 2025.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Signalvärde	Förekomst
Vitstjälksmöja	<i>Ranunculus peltatus</i> subsp. <i>baudotii</i>	Påtagligt	Riklig
Trubbnate	<i>Potamogeton obtusifolius</i>	Påtagligt	Riklig
Tarmtång	<i>Ulva intestinalis</i>	Visst	Enstaka
Skörsträfs	<i>Chara globularis</i>	Visst	Enstaka
Krusnate	<i>Potamogeton crispus</i>	Visst	Enstaka

Skyddade arter

Inom arbete med detaljplanering vid Näsby slott genomfördes en utredning som sammanställde information om skyddade arter i området (Ekologigruppen 2017a). En del av dessa är aktuella även för området längst in i Näsbyviken. De arter som nämns nedan är arter som bedöms relevanta utifrån artskyddet i aktuellt område och som kan påverkas av den föreslagna spången.

Fåglar

Alla vilda fåglar i Sverige är skyddade enligt 4 §, men till skillnad mot de arter som omfattas av skyddet i 4 a § artskyddsförordningen, är inte fåglarnas livsmiljöer skyddade i sig. Dock är det förbjudet att avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om detta riskerar att den lokala populationen inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Fågelinventeringen som genomfördes 2025 omfattade alla fågelarter. Fokus i uppdraget har dock legat på så kallade naturvårdsrelevanta fågelarter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Naturvårdsrelevanta arter omfattar rödlistade arter, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, arter med lokalt liten population samt arter som uppvisar en negativ trend (se faktaruta nedan).

Av de fågelarter som noterats inom det aktuella området är det främst de som bedöms häcka inom vassområdet och som samtidigt utgör så kallade naturvårdsrelevanta arter som bedöms kunna påverkas av den föreslagna spången. Dessa är sävsparv och rörsångare.

Naturvårdsrelevanta arter av fågel

Begreppet omfattar fågelarter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Begreppet prioriterade arter har tidigare används för dessa arter.

Rödlistade arter

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC), det vill säga ej rödlistade.

Fågelarter listade i fågeldirektivets bilaga 1

Här listas arter som är särskilt skyddade i EU:s fågeldirektiv. Dessa arter är även markerade med b i Artskyddsförordningens bilaga 1. För dessa arter måste respektive stat upprätta skyddade livsmiljöer. Dessa arter markeras med förkortningen FD.

Fågelarter med liten lokal population

Här innefattas arter som lokalt har en liten population men som inte är rödlistade då de är förhållandevis vanliga i ett nationellt perspektiv.

Fågelarter som uppvisar en negativ trend

Innefattar arter med tydligt negativ trend vilken inte hunnit fångats upp i någon rödlisteklassning. Med negativ trend avses arter vars population har minskat med $\geq 20\%$ de senaste 10 åren.

Artskyddsförordningen

Artskyddsförordningen är en svensk lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av arter, däribland alla vilda fågelarter, alla grod- och kräldjursarter, alla fladdermöss och ett antal andra djur och växter. Olika arter har olika skydd beroende på vilken paragraf i artskyddsförordningen som reglerar respektive art. Förenklat kan man säga att alla de listade arterna är fridlysta, det vill säga att det inte är tillåtet att samla in, skada eller döda de listade arterna.

Dispens från förbudet för vilda fåglar, samt andra djur och växter uppräknade i bilaga 1, kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning. Dispenskraven för arter listade i bilaga 2 är inte lika stränga.

Fladdermöss

Alla arter av fladdermöss är i Sverige fredade enligt 3 § jaktlagen och fridlysta enligt 4 a § artskyddsförordningen.

Av de i Sverige regelbundet förekommande arterna är tolv upptagna på Artdatabankens nationella rödlista (SLU Artdatabanken 2020). Sex arter bedöms vara hotade på nationell nivå (sårbar, starkt hotad eller akut hotad), då populationen av den rödlistade arten antingen är mycket liten, eller är liten och bedöms minska i avsevärd takt.

Sverige har också undertecknat det Europeiska fladdermusavtalet EUROBATS. Avtalet är långtgående och skyddar även fladdermössens livsmiljöer. Detta är reglerat i artskyddsförordningen (se faktaruta).

Vid inventeringen av fladdermöss 2017 noterades sammanlagt sex arter. Nordfladdermus var den absolut vanligaste arten både vid den manuella inventeringen och från inspelningar i autoboxarna. Dvärgpipistrell var också mycket vanligt förekommande vid de båda inventeringsmetoderna. Även större brunfladdermus förekom tämligen allmänt i området. Vattenfladdermus som är en vanlig art kan vara underrepresenterad i resultatet eftersom autoboxarna var placerade en bit ifrån vattnet. Den noterades dock inte heller in någon större utsträckning vid den manuella inventeringen trots att avstickare till vattnet gjordes.

I områdena direkt norr om vassbältet påträffades dvärgpipistrell och nordfladdermus, och direkt öster om fokusområdet noterades vattenfladdermus, större brunfladdermus, dvärgpipistrell och nordfladdermus.

Artskyddsförordningen - Fladdermöss

Fladdermöss har ett starkt skydd inom hela EU och alla av Sveriges arter är skyddade enligt 4 a § artskyddsförordning (2007:845).

Det innebär att det är förbjudet att:

- avsiktligt fånga eller döda fladdermöss,
- avsiktligt störa fladdermöss, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
- skada eller förstöra deras fortplantningsområden eller viloplats.

Dispens från förbudet kan endast erhållas om projektet eller planen är av allt överskuggande allmänintresse. Därför är det i de flesta fall alltid nödvändigt att genomföra skyddsåtgärder för att undvika dispensprövning.

Groddjur

Ingen riktad groddjursinventering har genomförts vid Näsbyviken och det finns inga rapporter av fynd i Artportalen inom området. De närmsta kända fynden av groddjur finns på Djursholms golfklubb ca 1 km åt sydväst (mindre vattensalamander) och mot Stenkajen ca 1 km åt öster (vanlig padda). I kommunens underlag för spridningssamband för groddjur har hela vassområdet pekats ut som en möjlig livsmiljö för groddjur, med en möjlig spridningsväg längs stranden mot sydöst i Näsbyviken (se Figur 9).

Figur 9. Täby kommuns underlag för spridning av groddjur. Vid Näsbyviken finns en utpekad livsmiljö för groddjur och en spridningsväg längs stranden.

Påverkansbedömning

I denna del bedöms den föreslagna spångens möjliga påverkan på fåglar, fisk, vattenväxter och skyddade arter. För fåglar diskuteras även behov och effekter av eventuella kompensationsåtgärder i form av kanaler eller blå bård i vassbältet.

I diskussionerna hänvisas till befintliga gångstråk i området idag och till den föreslagna sträckningen av spången. Befintligt gångstråk och föreslagen sträckning av spång visas i Figur 10.

I östra delen av fokusområdet finns ett byggnadsminne i form av Näsby slott. Spången behöver anläggas utanför detta område för att undvika påverkan på de kulturhistoriska värdena.

Figur 10. Förslag på dragning av spång. I kartan visas befintliga gångstråk idag, föreslagen dragning av spång och avgränsningen för byggnadsminnet vid Näsby slott.

Fåglar

Nedan görs en bedömning av hur anläggandet av en spång längs med eller genom vassen kan komma att påverka områdets fågelliv.

Sävspurv (NT) och rörsångare (NT)

Sävspurv noterades vid båda inventeringstillfällena 2025. Arten bedömdes också häcka i utredningsområdet 2018. Det finns dessutom flera rapporter av arten på Artportalen mellan dessa år. Bedömningen är att åtminstone ett par sävspurv häckar i de täta vass- och buskmiljöerna.

En annan art som bedömdes häcka i samma miljöer är rörsångare, som noterades vid två tillfällen, dels den 9 maj (vid ett kort besök i området) och den 12 maj. En, möjligen två sjungande rörsångare hördes den 12/5. Arten bedöms häcka regelbundet i området, något som observationer på Artportalen bekräftar.

Tärnor, mås- och trutfåglar

Vass-, busk- och trädmiljöerna i utredningsområdet bedöms inte utgöra lämpliga häckningsmiljöer för skrattnås (NT) på grund av närheten till småbåtshamnen och den begränsade storleken på vassområdet. Detsamma gäller för fiskmås (NT), grå-, havs och östersjötrut (alla VU), samt fisk- och skrântärna (FD respektive FD/NT) vilka är noterade som födosökande i Näsbyvikens vattenmiljöer utanför utredningsområdet. Även gräsytor på och runt fotbollsplanen utnyttjas av fisk- och skrattnås för födosökande.

Andfåglar

I vasskanten häckar cirka 25 par skäggdopping. Vid fältbesöket sågs flera individer ruvandes på små reden av vass. Även flera par knipa, storskrake och gräsand noterades i de grunda miljöerna utanför vassen. Brunand är noterad i Näsbyviken vid sju tillfällen mellan 2000 och 2025. Fem av fynden är gjorda under häckningstid, men det är inga observationer som tyder på häckning. Brunand häckar framför allt i grunda slättsjöar och sällsynt i brackvattenmiljöer. Arten håller till nära vegetationskanten och föredrar mosaikmiljöer med täta vassar, sävruggar eller andra vattenväxter och gärna med förekomst av små öar eller flytande vegetationsbälten (Artfakta 2025).

Entita (EN), mindre hackspett (NT), gröngöling (liten lokal population)

Det finns observationer i området av både entita och mindre hackspett enligt Artportalen. Arterna observerades inte inom ramen för inventeringen 2025 men bedömningen är att det finns miljöer för arterna, framför allt lövskogsdungarna med viss förekomst av stående död ved och torrgrenar. Gröngöling hördes vid varje inventeringsbesök, både från lövskogarna i Svalnäs, sydväst om inventeringsområdet, och från parken vid Näsby slott. Bedömningen är att arten inte häckar i inventeringsområdet.

Påverkan från spång

Ett par sävsparv och ett par rörsångare bedömdes häcka i vassområdet i norra delen av utredningsområdet. Vidare häckar och födosöker stora mängder skäggdopping, sothöna, storskrake och gräsand längst in i Näsbyviken. Åtminstone 25 par skäggdopping hade sina boplatser på grunt vatten i vasskanten.

I dagsläget utgörs området av täta, utbredda vassar med inslag av buskage och träd. Vassbältet är cirka 10 meter brett i östra delen och upp emot 100 meter i den västra delen, med en area av cirka 0,9 hektar. Variationen av biotoper skapar också förutsättningar för många arter. Området är svårframkomligt och sannolikt är det idag ytterst få människor som rör sig i detta område. Det innebär att arterna endast påverkas i mindre omfattning av mänsklig aktivitet. En ny spång genom vassen innebär ett högre besöksstryck och sannolikt viss ökad risk för störning på arterna. Bedömningen är att anläggning av en spång genom detta vassområde till viss del riskerar att fragmentera (dela upp) området vilket kan leda till att både sävsparv och rörsångare missgynnas om kvarvarande vassytor och buskage upplevs som för små. Båda arterna är rödlistade, men eftersom endast en mindre del av området påverkas bedöms att det endast en liten risk för konflikt med artskyddsförordningen.

Det finns exempel på vassområden med spånger där exempelvis rörsångare förefaller ganska opåverkad, och till och med kan sitta nära spången och sjunga när det är människor i området. Exempel på sådana platser är Fysingens naturreservat och Öhmans plattform vid Tyresö strand. Dessa områden har dock större vassområden, med mindre risk för fragmentering än Näsbyviken.

Den föreslagna dragningen av spången kommer även delvis att påverka häcknings- och födosökmiljöer för sjöfåglar som skäggdopping. Det finns dock indikationer på att exempelvis skäggdopping i viken kan välja att häcka nära människor. I vikens västra delar, inom småbåtshamnen, häckade åtminstone något par skäggdopping under våren 2025. Boet var placerat precis intill en av de allmänna huvudbryggorna för hamnen, där det tidvis är stor aktivitet. Det är dock oklart om häckningen lyckades.

Figur 11. Träspång i Fysingens naturreservat där rörsångare häckar.

Sammanvägning

Om huvudfokus är att undvika konflikt med artskyddsförordningen är det bästa alternativet för fågel att bibehålla befintliga gångstråk norr om vassbältet och vid behov komplettera med fler sträckor med spång på utvalda delar av dessa stråk om det behövs på grund av markfuktighet. Den förslagna dragningen av spången innebär en viss risk för påverkan på sävsparv och rörsångare och risk för konflikt med artskyddsförordningen, men riskerna bedöms vara begränsade.

Övriga skyddade arter

De skyddade arter som man vet förekommer inom det aktuella området utgörs av fåglar och fladdermöss. Påverkan på fåglar diskuteras ovan. För groddjur är området utpekad som intressant men det finns inga kända fynd.

Fladdermöss

För fladdermössen gjordes en bedömning i fladdermusinventeringen 2017 som i huvudsak är relevant även här:

Känslighet

De fladdermöss som är funna inom inventeringsområdet behöver tillgång till föda i form av insekter och ihåliga träd eller andra skyddade utrymmen som kan fungera som dagsvistelse och föryngringslokaler.

Vissa arter fladdermöss är känsliga för ljus och skyr bostadsområden som är kraftigt belysta. En sådan art är exempelvis brunlångöra. Andra arter är mer

tåliga mot belysning, exempelvis nordfladdermus, dvärgpipistrell och större brunfladdermus (de Jong 2014).

Belysning kan också på sikt medföra en kraftig minskning av födotillgången för fladdermössen, genom att stora mängder nattfjärilar och andra bytesdjur lockas till stark belysning. Den nattliga distraktionen som belysningen nattetid innebär kan göra att nattlevande insekter inte hinner hitta skydd för dagen. De sitter då istället oskyddade under sin dagvila. Fåglar är snabbt på plats på morgonen och insekterna faller snabbt offer för dem.

Påverkan från spång

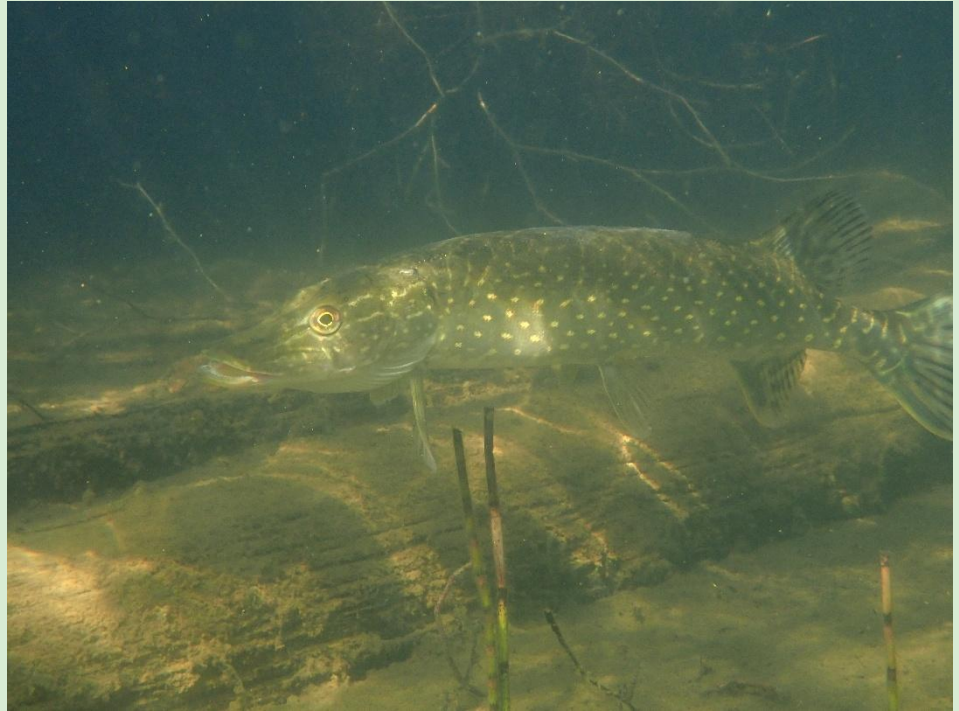
Eftersom inga träd planeras tas ned i samband med anläggning av spången bedöms ingen påverkan ske på vistelseplatser eller föryngringslokaler för fladdermössen. I övrigt kvarstår bedömningen från 2017 att belysning till viss del kan påverka fladdermössen.

Groddjur

Den föreslagna spången bedöms inte påverka eventuella groddjur. Små ytor av vassmiljöerna som kan utgöra livsmiljö påverkas, men även med en spång på plats bedöms groddjuren kunna fortsätta nyttja dessa miljöer. De delar av vassen där spången planeras har också i huvudsak djupare vatten i kontakt med resten av viken, vilket utsätter eventuella groddjur för predationsrisk från fisk. Om det finns groddjur i området nyttjar de troligtvis de grundare delarna där fisk ej förekommer. Belysning kan påverka groddjur om det lyser upp eventuella lekmiljöer med starkt ljus.

Fisk

Den planerade spången väntas inte ha någon påverkan på eventuell gäddlek, då denna i huvudsak sker under vårperioden då besöksstrycket i området sannolikt är lägre än vid högsäsong. Gäddornas lek sker troligast längre in i det grundaste och därmed mest uppvärmda vattnet i vassen. Spången bedöms inte i någon större utsträckning påverka leken för mörtfiskar eller abborre, annat än att delar av vassen möjligtvis behöver tas bort för att spången ska kunna anläggas.

Figur 12. Gädda bedöms kunna leka i Näsbyviken. Bilden är ej från aktuellt område.

Vattenväxter

Vattenväxterna i området bedöms i huvudsak begränsas av solinstrålning och tillgång på passande botten/substrat. Solinstrålningen är i sin tur beroende av siktdjupet i vattnet och av eventuell beskuggning, där siktdjupet till största delen är ett resultat av näringsstatus i viken. Föreslagen spång bedöms påverka botten i mycket begränsad utsträckning. Där pålning genomförs för själva konstruktionen kommer små ytor att ianspråktagas, och viss skuggningseffekt kan uppstå från trädäck. Om spången begränsas till max två meters bredd, glipor lämnas mellan plankorna och framför allt att spången anläggs upphöjd från vattnet, bedöms effekten från beskuggning också bli begränsad. Eftersom siktdjupet var så pass litet vid fältbesöket är solinstrålningen redan ganska begränsad, men det finns ändå rikligt med växtlighet på botten. Utbredningen av växtlighet är också stor, vilket gör att om den skulle minska något bör det inte påverka vattenmiljöernas helhetsvärde i någon större utsträckning.

Där spången går genom vassen kan vassens utbredning begränsas något på grund av skuggning och ianspråktagande av växtplats, men det blir endast på en mindre del av vassbältet. Till viss del kan en sådan åtgärd innebära en något ökad variation i bältet, vilket kan vara positivt för exempelvis sjöfågel. Utifrån detta resonemang bör påverkan på vattenväxterna ej vara något hinder för anläggning av en spång, eftersom varken artsammansättning eller utbredning av växtlighet bör påverkas i någon större utsträckning.

Figur 13. Havsnajas. En art som påträffades rikligt i Näsbyviken och som vanligtvis förekommer i mycket skyddade kustmiljöer.

Sammanställning av påverkan

Risk för påverkan på olika aspekter från anläggning av spång är sammanställt i Tabell 3.

Tabell 3. Sammanställning av risk för påverkan från anläggning av spång.

	Påverkan
Fågel	Liten risk för fragmentering av vassbältet och påverkan på de naturvårdsrelevanta arterna sävsparv och rörsångare. Något större risk för påverkan på häckande sjöfåglar (ej naturvårds-relevanta arter).
Fladdermöss	Liten risk för påverkan om belysning kan undvikas/anpassas och träd ej fällt.
Groddjur	Mycket liten risk för påverkan om belysning kan undvikas/anpassas.
Fisk	Liten risk för påverkan på eventuell gäddlek inne i vassen. Lek för abborre och mörtfiskar bör ej påverkas.
Vattenväxter	Mycket liten risk för påverkan om spången anläggs upphöjd från vattnet.

Åtgärder

Nedan preciseras de skydds- och kompensationsåtgärder som avses genomföras för att minimera påverkan på områdets naturmiljö och skyddade arter. Utöver nödvändiga skyddsåtgärder, beskrivs även kompensationsåtgärder. Skyddsåtgärder är åtgärder som vidtas för att minska påverkan på miljö och dessa vidtas för att få tillstånd för en plan eller verksamhet. Kompensationsåtgärder innebär minskad påverkan på arter och naturmiljö, men i tillståndsansökningar kan de normalt inte åberopas för att för att erhålla miljötillstånd eller göra en anläggning/verksamhet tillåtlig. De kompensationsåtgärder som föreslås sammanfaller ofta med skyddsåtgärderna men är inte specifikt riktade mot särskilda arter som behöver åtgärder för att inte förbud enligt artskyddsförordningen ska utlösas.

Åtgärder för fågel

Skyddsåtgärder

- Undvik avverkning, markarbeten och röjning under fåglarnas häckningstid. Häckningstiden infaller mellan mars och augusti.
- Anlägg spången mellan september – februari.
- Bevara träd och buskar. En viktig del för att undvika påverkan på sävsparv, rörsångare och andra fågelarter är att undvika att avverka träd, buskar och vass annat än det som krävs för själva anläggandet av spången. Endast de

träd som behöver avverkas för anläggande av spången tas ner.

Bedömningen är att det är viktigt att hela träd-, busk- och vassområdet bevaras som det ser ut idag, med dess täta, snåriga och svårframkomliga karaktär som medför att få människor rör sig i området.

- Liggande och stående död ved sparas i hela området så länge de inte utgör riskträd som riskerar att falla över spången.
- Anlägg spången med räcken som medför att man inte behöver klippa vassen på sidorna om spången eftersom räckena hindrar vass från att hänga ut över spången. Åtgärden gör att mer vass sparas.

Kompensationsåtgärder

Anlägg tre-fyra häckningsplattformar. Både skrattnås (NT) och fisktärna (omfattas av fågeldirektivet) kan gynnas av att häckningsplattformar placeras ut i Näsbyvikens innersta delar, utanför farleden för båtar. En skrattnåskoloni medför ofta att andra arter häckar i skydd av kolonin.

Åtgärder för fladdermöss

Skyddsåtgärder

Inom området finns gatubelysning redan nu och det tycks som om arterna som finns i området har anpassat sig till denna situation, dessutom anses de vanligt förekommande arter i området inte skyddas av belysning. Inom området gäller det framför allt att inte introducera nya ljuskällor som genererar starkare ljus än vad som råder nu utmed parkstråket och vattnet där fladdermöss förekommer. Därför är rekommendationen att belysning ska undvikas på själva spången. Om belysning är ett krav bör den vara nedåtriktad mot trädäcket med en armatur som begränsar upplysning av omgivande miljöer.

I och med att inga äldre träd planeras att tas ned bedöms inte behovet av att skapa artificiella skydd/koloniplatser som aktuellt. Dessutom kan man anta att fladdermössen även utnyttjar de slottsbyggnaden och stallet som skydd och koloniplats. Om det mot förmodan blir aktuellt att ta ner träd kan en åtgärd för kontinuerlig ekologisk funktion vara att sätta upp fladdermössholkar.

Åtgärder för groddjur

På liknande sätt som för fladdermössen har troligtvis eventuella förekommande groddjur i området redan anpassat sig till rådande belysning. Genom att undvika eller anpassa eventuell belysning på liknande sätt som för fladdermössen (se ovan) kan risk för påverkan begränsas.

Åtgärder för vattenmiljön

Grunda, vegetationsrika havsvikar är generellt känsliga för muddring. Muddringen kan dels förstöra habitat för vattenlevande organismer, men det kan också orsaka grumling av vattnet, vilket är negativt för både vattenväxter och fisk (se exempelvis Baltic Waters 2024). Det är därför önskvärt att undvika grumling av Näsbyviken så långt det är möjligt. När den nya spången ska

anläggas kan grumling uppstå vid eventuell bortgrävning av vassbältets rotfilt eller vid pålning. Schakt av rotfilt bör vara aktuellt främst för att undvika att vass tränger upp genom glipor i trädäcket (vilket kan begränsa framkomligheten eller åtminstone upplevelsen av framkomlighet). Det bästa är om schakt av rotfilt kan undvikas helt. Istället bör uppträngning gå att undvika genom att begränsa bredden på glipor på de delar av spången som ligger inom vassbältet. Om räckan anläggs bör detta också hindra att vass hänger ut över spången (se Figur 2). Ute på öppet vatten är det fördelaktigt för vattenväxter om så mycket solljus som möjligt når ner i vattnet, särskilt med tanke på det begränsade siktdjupet. Därför kan gliporna med fördel vara bredare på dessa delar.

Risk för grumling kan också begränsas genom användning av siltgardiner, en typ av flytläns som hindrar spridning av grumligt vatten till resten av viken. Detta kan vara aktuellt även om schakt av rotfilt undviks, för att hindra grumling från pålning av spång.

Referenser

Tryckta källor

- Baltic Waters 2024. Muddringens effekter på grunda havsvikar.
- de Jong, J. 2014. Inventering av fladdermöss i Solna stad 2016.
- Ekologigruppen 2018. Revirkartering och åtgärdsförslag för fåglar vid Näsby slott, Täby kommun.
- Ekologigruppen 2017a. PM Näsby slott. Artskyddsförordningsarter.
- Ekologigruppen 2017b. Inventering av fladdermöss vid Näsby slott, Täby kommun 2017.
- Ekologigruppen 2016a. Näsby slott – naturvärden och utvalda ekosystemtjänster. Underlag inför detaljplan.
- Ekologigruppen 2016b. Naturvärdesbedömning av vattenmiljöerna i Näsbyviken.
- Länsstyrelsen i Stockholms län 2007. Fiskrekrytering i Stockholms skärgård – underlag för fiskevård och biotopskydd. Rapport 2007:31.

Digitala källor

- SLU Artdatabanken, 2025. Artportalen, rapportssystem för arter. <http://www.artportalen.se>. Hämtad: 2025-09-30